



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

# NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 30/05-39

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. júna 2005 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Juraja Babjaka a Eduarda Bárányu prerokoval sťažnosť B. R., Z., zastúpenej advokátkou JUDr. Z. V., Z., ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Trnava v konaní sp. zn. 21 C 180/96, a takto

## **r o z h o d o l :**

1. Základné právo B. R. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 21 C 180/96 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Trnava p r i k a z u j e v konaní sp. zn. 21 C 180/96 konať bez zbytočných priet'ahov.

3. B. R. priznáva primerané finančné zadost'učinenie v sume 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Trnava p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky u k l a d á uhradiť trovy právneho zastúpenia B. R. v sume 5 302 Sk (slovom päťtisícristodva slovenských korún) advokátke JUDr. Z. V., Z..

5. Okresný súd Trnava j e p o v i n n ý uhradiť Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky trovy právneho zastúpenia v sume 5 302 Sk (slovom päťtisícristodva slovenských korún) na účet Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

6. Sťažnosti B. R. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

### **O d ô v o d n e n i e :**

#### **I.**

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. novembra 2004 doručená sťažnosť B. R., Z. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. Z. V., Z., doplnená podaním právnej zástupkyne doručeným ústavnému súdu 11. apríla 2005, ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní sp. zn. 21 C 180/96.

Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 30/05-10 z 2. februára 2005 ustanovil sťažovateľke za právnu zástupkyňu v konaní pred ústavným súdom advokátku JUDr. Z. V., Z., a uznesením č. k. III. ÚS 30/05-16 z 9. marca 2005 prijal sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie.

Predsedička okresného súdu sa na základe výzvy ústavného súdu, ktorá jej bola doručená 18. apríla 2005, vyjadrila, že okresný súd netrvá na verejnom pojednávaní pred ústavným súdom. Právna zástupkyňa sťažovateľky vo vyjadrení doručenom ústavnému súdu 18. apríla 2005 oznámila, že netrvá na verejnom pojednávaní pred ústavným súdom.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd využil možnosť postupu podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a upustil od ústneho pojednávania, pretože vzhľadom na charakter posudzovanej veci, v ktorej je rozhodujúci prehľad spisu, nemožno od ústneho pojednávania očakávať ďalšie objasnenie veci.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti uviedla, že sa stala vlastníčkou nehnuteľnosti v dedičskom konaní po zosnulom manželovi, pričom navrhovateľ ako darca uvedenej nehnuteľnosti zosnulému manželovi sťažovateľky sa v konaní okresného súdu sp. zn. 21 C 180/96 domáha vrátenia daru. Sťažovateľka ako odporkyňa - manželka zosnulého obdarovaného vstúpila do predmetného konania na základe osvedčenia o dedičstve Okresného súdu Zvolen sp. zn. D 1647/98 z 11. januára 1999.

Okresný súd po vstupe sťažovateľky do predmetného konania vo veci naďalej nekonal, preto sťažovateľka podala 30. mája 2000 sťažnosť na prieťahy v konaní. Predsedička okresného súdu v odpovedi z 31. júla 2000 uviedla, že „... *pre nedostatočné personálne obsadenie tunajšieho súdu nemožno vo veci konať rýchlejšie...*“ a sťažnosť sťažovateľky považuje za neodôvodnenú. Predseda Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) na ďalšiu sťažnosť sťažovateľky na prieťahy v konaní v odpovedi z 25. septembra 2000 uviedol, že sťažnosť sťažovateľky považuje za čiastočne opodstatnenú.

S prihliadnutím na uvedené skutočnosti sťažovateľka vo svojom návrhu výroku rozhodnutia (petite) žiada, aby ústavný súd vyslovil porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v konaní sp. zn. 21 C 180/96 a prikázal okresnému súdu konať v uvedenej veci bez zbytočných prieťahov.

Zároveň sťažovateľka požaduje priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 400 000 Sk a náhrady trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

Ústavný súd výzvou z 12. apríla 2005 požiadal predsedníčku okresného súdu, aby sa v zmysle ustanovenia § 29 ods. 6 zákona o ústavnom súde vyjadrila k sťažnosti sťažovateľky. Predsedníčka okresného súdu vo svojej odpovedi sp. zn. Spr 626/05 z 24. mája 2005 uviedla prehľad úkonov vykonaných v predmetnej veci a vyjadrila sa, že daná vec je komplikovaná a problematická z hľadiska dokazovania. Postup konania okresného súdu bol sťažený úmrtím účastníkov konania – navrhovateľa, ako aj odporcu (manžela sťažovateľky), zisťovaním okruhu a pobytu dedičov, preto predsedníčka nepovažuje sťažnosť sťažovateľky za dôvodnú.

Predsedníčka okresného súdu vo vyjadrení ďalej uviedla, že vo veci sa konalo priebežne s prihliadnutím aj na počet vybavovaných vecí v príslušnom oddelení, pričom vo veci konalo viacero zákonných sudcov z dôvodu odchodu niektorých sudkýň na materskú dovolenku v priebehu konania.

## II.

Ústavný súd na základe sťažnosti sťažovateľky, stanoviska predsedníčky okresného súdu a najmä podrobného preštudovania spisu okresného súdu sp. zn. 21 C 180/96 zistil nasledovný priebeh a stav konania:

Navrhovateľ doručil okresnému súdu 23. októbra 1996 návrh na vrátenie daru – nehnuteľnosti a vydanie predbežného opatrenia proti odporcovi – manželovi sťažovateľky. Okresný súd vydal 5. novembra 1996 pokyn na doručenie výzvy právnemu zástupcovi navrhovateľa, aby v určenej lehote oznámil finančnú hodnotu daru, ktorý je predmetom konania, za účelom spoplatnenia návrhu na začatie konania.

Okresný súd uznesením č. k. 21 C 180/96-9 z 19. novembra 1996 rozhodol o vydaní predbežného opatrenia, ktorým bolo zakázané odporcovi previesť darovanú nehnuteľnosť

na tretie osoby do právoplatného rozhodnutia týkajúceho sa predmetnej veci. Okresný súd vydal 19. novembra 1996 pokyn na doručenie výzvy právnemu zástupcovi navrhovateľa, aby v určenej lehote uhradil súdne poplatky za návrh na začatie konania a vydanie predbežného opatrenia.

Právny zástupca navrhovateľa doručil okresnému súdu 18. novembra 1996 požadované písomnosti týkajúce sa predmetu konania. Navrhovateľ doručil okresnému súdu 27. novembra 1996 úhradu súdneho poplatku. Právna zástupkyňa odporcu doručila okresnému súdu 12. decembra 1996 vyjadrenie odporcu k návrhu na začatie konania s prílohami a 13. decembra 1996 odvolanie proti uzneseniu okresného súdu č. k. 21 C 180/96-9 z 19. novembra 1996.

Okresný súd vydal 17. decembra 1996 pokyn na doručenie spisu krajskému súdu za účelom rozhodnutia o odvolaní. Krajský súd uznesením č. k. 4 Co 25/97-48 z 31. januára 1997 potvrdil napadnuté uznesenie okresného súdu č. k. 21 C 180/96-9 z 19. novembra 1996. Posudzovaný spis bol okresnému súdu vrátený 14. februára 1997.

Okresný súd nariadil 3. marca 1997 termín pojednávania na 7. apríl 1997. Právna zástupkyňa odporcu doručila okresnému súdu 12. marca 1997 oznámenie o úmrtí odporcu 28. januára 1997. Právny zástupca navrhovateľa doručil okresnému súdu 17. marca 1997 oznámenie o okruhu dedičov po zosnulom odporcovi.

Na pojednávaní 7. apríla 1997 vypovedali právny zástupca navrhovateľa a prítomní svedkovia, pričom pojednávanie bolo odročené na neurčito za účelom vypočutia odporcov, ktorí sa na pojednávaní nezúčastnili. Okresný súd vydal 8. apríla 1997 pokyn na doručenie dožiadania Okresnému súdu Zvolen vo veci vypočutia odporcov.

Okresný súd stanovil 21. mája 1997 termín pojednávania na 28. jún 1997. Okresnému súdu bolo 30. mája 1997 doručené vybavenie dožiadania - zápisnica z výsluchu odporcov uskutočneného 28. mája 1997 pred Okresným súdom Zvolen. Okresný súd vydal

1. júla 1997 pokyn na doručenie prípisu Mestskému úradu P. Právny zástupca navrhovateľa doručil okresnému súdu 10. júla 1997 oznámenie o úmrtí navrhovateľa 6. júna 1997.

Okresný súd vydal 2. októbra 1997 pokyn na doručenie prípisu notárskemu úradu prejednávajúcemu dedičstvo po navrhovateľovi za účelom oznámenia okruhu dedičov po zosnulom navrhovateľovi. Notársky úrad listom z 15. októbra 1997 oznámil okresnému súdu okruh dedičov po zosnulom navrhovateľovi.

Okresný súd vydal 5. novembra 1997 a 8. decembra 1997 pokyn na doručenie prípisu notárskemu úradu prejednávajúcemu dedičstvo po zosnulom navrhovateľovi za účelom oznámenia, v akom štádiu sa nachádza dedičské konanie, a výzvy Okresnému súdu Zvolen. Oznámenie Okresného súdu Zvolen bolo okresnému súdu doručené 12. januára 1998. Notársky úrad oznámil okresnému súdu požadované skutočnosti listom z 2. januára 1998.

Okresný súd vydal 14. januára 1998 pokyn na doručenie prípisu Okresnému súdu Piešťany za účelom pripojenia dedičského spisu sp. zn. D 514/97. Okresný súd vydal 5. marca 1998 pokyn na doručenie urgencie Okresnému súdu Piešťany a 16. apríla 1998 pokyn na doručenie ďalšej urgencie Okresnému súdu Piešťany týkajúcej sa pripojenia požadovaného dedičského spisu.

Okresný súd vydal 16. apríla 1998 pokyn na doručenie prípisu Okresnému súdu Zvolen za účelom vyžiadania dedičského spisu sp. zn. D 166/97. Odpoveď Okresného súdu Piešťany bola okresnému súdu doručená 25. mája 1998. Okresný súd nariadil 29. júla 1998 termín pojednávania na 23. september 1998 a vydal pokyn na doručenie prípisu Okresnému úradu v P., katastrálnemu odboru.

Okresný súd vydal 10. augusta 1998 pokyn na zrušenie termínu pojednávania nariadeného na 23. september 1998 a stanovil termín pojednávania na 30. september 1998. Okresný úrad v P., katastrálny odbor, doručil okresnému súdu 24. augusta 1998 požadované informácie a písomnosti týkajúce sa predmetu konania.

Okresnému súdu bolo 17. septembra 1998 doručené ospravedlnenie neúčasti na pojednávaní predvolaných účastníkov konania so žiadosťou o uskutočnenie výsluchu pred dožiadaným súdom. Na pojednávaní 30. septembra 1998 boli predložené splnomocnenia účastníkov konania a pojednávanie bolo uznesením odročené na neurčito za účelom ďalšieho dokazovania.

Okresný súd vydal 10. decembra 1998 pokyn na vylúčenie pripojeného spisu sp. zn. D 166/97 a jeho vrátenie Okresnému súdu Zvolen. Okresný súd vydal 23. januára 1999 pokyn na opätovné vyžiadanie spisu Okresného súdu Zvolen sp. zn. D 166/97 v súvislosti s výsledkom prejednávania novoobjaveného majetku a jeho pripojenie k posudzovanému spisu.

Právna zástupkyňa sťažovateľky doručila okresnému súdu 1. februára 1999 písomnosti súvisiace s predmetom konania. Okresný súd stanovil 31. augusta 1999 termín pojednávania na 28. september 1999. Na pojednávaní 28. septembra 1999 vypovedali účastníci konania a pojednávanie bolo uznesením odročené na 26. október 1999.

Okresný súd vydal 28. septembra 1999 pokyn na doručenie prípisu Okresnému súdu Nitra týkajúceho sa predmetu konania a dožiadania Okresnému súdu Veľký Krtíš za účelom vykonania výsluchu účastníkov konania. Právna zástupkyňa sťažovateľky doručila okresnému súdu 4. októbra 1999 žiadosť o zrušenie predbežného opatrenia, ktoré bolo nariadené uznesením okresného súdu č. k. 21 C 180/96-9 z 19. novembra 1996.

Okresnému súdu bolo 7. októbra 1999 a 12. októbra 1999 doručené oznámenie účastníkov konania týkajúce sa predmetu konania. Na pojednávaní 26. októbra 1999 boli vypočutí účastníci konania a pojednávanie bolo uznesením odročené na neurčito za účelom zaslania prípisu vo veci vyjadrenia Okresného súdu Piešťany a Okresného súdu Nitra týkajúcich sa predmetu posudzovaného konania. Podľa úradného záznamu okresného súdu z 26. októbra 1999 právna zástupkyňa sťažovateľky prevzala uznesenie krajského súdu č. k. 4 Co 25/97-48 z 31. januára 1997.

Okresný súd uznesením č. k. 21 C 180/96-137 z 27. októbra 1999 návrh na zrušenie predbežného opatrenia nariadeného uznesením okresného súdu č. k. 21 C 180/96-9 z 19. novembra 1996 zamietol. Okresný súd vydal 21. decembra 1999 pokyn na preverenie doručenia predmetného uznesenia právnej zástupkyňi sťažovateľky a 10. marca 2000 vydal pokyn na opätovné doručenie uznesenia okresného súdu č. k. 21 C 180/96-137 z 27. októbra 1999 právnej zástupkyňi sťažovateľky.

Právny zástupca účastníkov konania doručil okresnému súdu 9. júna 2000 žiadosť o nariadenie pojednávania a urýchlené prejednanie posudzovanej veci. Okresný súd vydal 20. júna 2000 pokyn na vykonanie uznesenia podľa zápisnice z pojednávania uskutočneného 26. októbra 1999 a pokynov zákonnej sudkyne z 27. októbra 1999.

Okresný súd uznesením č. k. 21 C 180/96-145 zo 6. septembra 2000 vyzval sťažovateľku na úhradu súdneho poplatku za žiadosť o prikázanie veci inému súdu a oznámenie, ktorému súdu žiada sťažovateľka predmetnú vec prikázať. Právny zástupca účastníkov konania doručil okresnému súdu 8. septembra 2000 žiadosť o nariadenie pojednávania a urýchlené prejednanie posudzovanej veci.

Okresný súd Piešťany doručil okresnému súdu 14. septembra 2000 oznámenie týkajúce sa predmetu konania. Okresnému súdu boli 18. septembra 2000 doručené oznámenie sťažovateľky týkajúce sa prikázania predmetnej veci inému súdu a úhrada súdneho poplatku.

Okresnému súdu boli 20. septembra 2000 a 21. septembra 2000 doručené vyjadrenia účastníkov konania týkajúce sa posudzovanej veci. Predseda krajského súdu oznámením sp. zn. Spr 5050/00 z 25. septembra 2000 vrátil posudzovaný spis okresnému súdu a požiadal predsedníčku okresného súdu, aby sa vo veci riadne pokračovalo a bol urýchlene stanovený termínu pojednávania.

Okresnému súdu bolo 23. októbra 2000 doručené oznámenie Okresného súdu Nitra týkajúce sa predmetu konania. Okresný súd vydal 6. novembra 2000 pokyn na odstránenie

nedostatku, ktorý vznikol nezaradením žiadosti sťažovateľky sp. zn. Spr. 1554/00 o prikázanie veci inému súdu z dôvodu vhodnosti do posudzovaného spisu, a zároveň vydal pokyn na doručenie prípisu sťažovateľke, aby v určenej lehote predložila okresnému súdu doklady preukazujúce jej nepriaznivý zdravotný stav. Sťažovateľka doručila okresnému súdu odpoveď na uvedený prípis 16. novembra 2000.

Okresný súd vydal 29. novembra 2000 opätovný pokyn na odstránenie nedostatku, ktorý vznikol nezaradením žiadosti sťažovateľky sp. zn. Spr. 1554/00 o prikázanie veci inému súdu z dôvodu vhodnosti do posudzovaného spisu. Okresný súd vydal 11. decembra 2000 pokyn na predloženie spisu Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) za účelom rozhodnutia o prikázaní posudzovanej veci z dôvodu vhodnosti inému súdu.

Najvyšší súd uznesením sp. zn. Ndc 47/01 z 31. januára 2001 návrhu na prikázanie veci inému súdu nevyhovel, pretože neboli zistené zákonné predpoklady navrhovaného opatrenia v zmysle ustanovenia § 12 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. Okresný súd vydal 14. februára 2001 pokyn na doručenie predmetného uznesenia najvyššieho súdu sťažovateľke.

Okresný súd nariadil 20. apríla 2001 termín pojednávania na 29. máj 2001. Právny zástupca účastníkov konania doručil okresnému súdu 10. mája 2001 žiadosť o nariadenie pojednávania a urýchlené prejednanie posudzovanej veci. Okresnému súdu bolo 16. mája 2001 doručené vyjadrenie účastníkov konania k predmetu posudzovaného konania.

Na pojednávaní 29. mája 2001 vypovedali predvolaní účastníci konania a pojednávanie bolo uznesením odročené na 28. jún 2001 za účelom predvolania ďalších svedkov a účastníkov konania. Podľa úradného záznamu okresného súdu z 8. júna 2001 splnomocnený právny zástupca časti účastníkov konania – navrhovateľov nahliadol v uvedený deň do posudzovaného spisu. Na pojednávaní 28. júna 2001 vypovedali predvolaní účastníci konania a svedkovia a pojednávanie bolo uznesením odročené na 11. september 2001 s tým, že okresný súd vydal pokyn na doručenie prípisu Okresnému

súdu Piešťany týkajúceho sa predmetu konania. Oznámenie Okresného súdu Piešťany bolo okresnému súdu doručené 6. augusta 2001.

Na pojednávaní 11. septembra 2001 boli vypočutí predvolaní účastníci konania a pojednávanie bolo uznesením odročené na 23. október 2001 za účelom ďalšieho dokazovania. Na pojednávaní 23. októbra 2001 boli vypočutí predvolaní účastníci konania a svedkovia a pojednávanie bolo uznesením odročené na 4. december 2001. Na pojednávaní 4. decembra 2001 boli vypočutí predvolaní účastníci konania a svedkovia a pojednávanie bolo uznesením odročené na 22. január 2002.

Právna zástupkyňa sťažovateľky doručila okresnému súdu 18. decembra 2001 vyjadrenie s prílohami k predmetu konania. Na pojednávaní 22. januára 2001 boli vypočutí predvolaní účastníci konania a svedkovia a pojednávanie bolo uznesením odročené na 5. marec 2002. Okresnému súdu bolo 12. februára 2002 doručené oznámenie Obvodného oddelenia Policajného zboru v P. s výsledkami doručení predvolaní na pojednávanie účastníkom konania a svedkom.

Na pojednávaní 5. marca 2002 okresný súd ukončil dokazovanie v predmetnej veci a rozsudkom č. k. 21 C 180/96-238 z 22. marca 2002 zaviazal sťažovateľku vrátiť nehnuteľnosť darovanú jej zosnulému manželovi do dedičstva po zosnulom navrhovateľovi. Právna zástupkyňa sťažovateľky doručila okresnému súdu 15. mája 2002 odvolanie proti predmetnému rozsudku. Okresný súd vydal 29. mája 2002 pokyn na doručenie odvolania sťažovateľky účastníkom konania za účelom vyjadrenia v určenej lehote.

Okresnému súdu boli doručené vyjadrenia účastníkov konania 11. až 30. júla 2002. Okresný súd vydal 2. októbra 2002 pokyn na okamžité preverenie vrátenia doručení k zásielkam, ktorými boli účastníci konania vyzvaní, aby sa vyjadrili k odvolaniu podanému sťažovateľkou. Okresný súd uznesením č. k. 21 C 180/96-267 z 8. októbra 2002 vyzval sťažovateľku na úhradu súdneho poplatku za podané odvolanie v určenej lehote. Okresnému súdu bola 22. októbra 2002 doručená úhrada súdneho poplatku sťažovateľkou za podanie odvolania.

Okresný súd vydal 24. januára 2003 pokyn na doručenie prípisu určenému účastníkovi konania za účelom doplnenia vyjadrenia z 26. júla 2002. Doplnené vyjadrenie uvedeného účastníka konania bolo okresnému súdu doručené 13. februára 2003. Okresný súd vydal 7. marca 2003 pokyn na predloženie spisu vyššiemu súdnemu úradníkovi za účelom vykonania úkonov v zmysle pokynov zákonného sudcu.

Okresný súd vydal 17. marca 2003 pokyn na doručenie prípisu určenému účastníkovi konania za účelom upresnenia vyjadrenia z 26. júla 2002. Požadovaná odpoveď bola okresnému súdu doručená 28. marca 2003. Okresný súd vydal 31. marca 2003 pokyn na vypracovanie predkladacej správy pre krajský súd za účelom rozhodnutia o odvolaní sťažovateľky. Predmetný spis bol krajskému súdu doručený 23. apríla 2003.

Krajský súd nariadil 7. septembra 2003 termín pojednávania na 16. september 2003. Na pojednávaní 16. septembra 2003 boli vypočutí prítomní účastníci konania a krajský súd uznesením č. k. 9 Co D 34/03-283 zo 16. septembra 2003 rozsudok okresného súdu č. k. 21 C 180/96-238 z 22. marca 2002 zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie prvostupňovému súdu. Spis bol okresnému súdu vrátený 9. októbra 2003. Okresný súd vydal 23. októbra 2003 pokyn na doručenie predmetného uznesenia okresného súdu účastníkom konania.

Okresný súd vydal 2. decembra 2003 pokyn na predloženie posudzovaného spisu vyššiemu súdnemu úradníkovi, aby obratom odstránil chybu v doručení uznesenia krajského súdu účastníkovi konania. Okresný súd vydal 11. decembra 2003 pokyn na doručenie prípisu Registru obyvateľov Slovenskej republiky Banská Bystrica za účelom zistenia trvalého pobytu účastníka konania. Okresnému súdu bola 8. januára 2004 doručená odpoveď Registra obyvateľov Slovenskej republiky Banská Bystrica.

Okresný súd vydal 26. februára 2004 pokyn na doručenie uznesenia krajského súdu č. k. 9 Co D 34/03-283 zo 16. septembra 2003 účastníčke konania. Okresný súd uznesením č. k. 21 C 180/96-297 zo 16. júna 2004 vyzval účastníkov konania – navrhovateľov, aby v určenej lehote doplnili a upravili petit žaloby v zmysle predmetného uznesenia krajského súdu.

Okresný súd pokynom z 26. júna 2004 požiadal Register obyvateľov Slovenskej republiky Banská Bystrica o zaslanie adresy trvalého pobytu účastníka konania. Okresnému súdu bolo 1. júla 2004 doručené prehlásenie účastníčky konania týkajúce sa predmetu posudzovanej veci. Právny zástupca navrhovateľov – účastníkov konania doručil okresnému súdu 9. júla 2004 žiadosť o predĺženie lehoty na doplnenie a upresnenie petitu návrhu v zmysle uznesenia okresného súdu č. k. 21 C 180/96-297 zo 16. júna 2004 z dôvodu veľkého počtu účastníkov konania a čerpania dovolenky.

Okresnému súdu bola 14. júla 2004 doručená odpoveď Registra obyvateľov Slovenskej republiky Banská Bystrica. Okresný súd vydal 20. júla 2004 pokyn na doručenie uznesenia okresného súdu č. k. 21 C 180/96-297 zo 16. júna 2004 účastníkovi konania. Právny zástupca účastníkov konania doručil okresnému súdu 30. júla 2004 doplnenie a upresnenie petitu návrhu v zmysle uznesenia okresného súdu č. k. 21 C 180/96-297 zo 16. júna 2004.

Okresný súd uznesením č. k. 21 C 180/96-308 zo 4. novembra 2004 doplnenie a upresnenie petitu návrhu navrhovateľov v 4. až 7. rade odmietol. Okresný súd vydal 20. decembra 2004 pokyn na doručenie predmetného uznesenia účastníčke konania prostredníctvom Obvodného oddelenia Policajného zboru v N. Okresnému súdu bolo 16. februára 2005 doručené oznámenie Obvodného oddelenia Policajného zboru L.

Okresný súd uznesením č. k. 21 C 180/96-314 zo 16. februára 2005 ustanovil účastníčke konania - navrhovateľke v 6. rade, ktorej sa predmetné uznesenie nedoručilo z dôvodu jej pobytu na neznámom mieste, za opatrovníčku súdnu tajomníčku okresného súdu. Podľa úradného záznamu okresného súdu zo 7. marca 2005 bola v uvedený deň podpredsedníčkou okresného súdu vykonaná kontrola posudzovaného spisu.

Okresný súd vydal 31. marca 2005 pokyn na vyznačenie dátumu právoplatnosti uznesenia č. k. 21 C 180/96-308 zo 4. novembra 2004. Okresný súd vydal 7. apríla 2005 pokyn na založenie fotokópie uznesenia ústavného súdu č. k. III. ÚS 30/05-16 z 9. marca 2005 do posudzovaného spisu. Okresný súd vydal 15. apríla 2005 pokyn na predloženie

spisu vyššiemu súdnu úradníkovi z dôvodu vyznačenia nesprávneho dátumu právoplatnosti uznesenia okresného súdu č. k. 21 C 180/96-308 zo 4. novembra 2004 a doručenia prípisu účastníčke konania – navrhovateľke v 4. rade. Uvedeným záznamom okresného súdu posudzovaný spis končí (č. l. 321).

### III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa naplní, ako to konštantne ústavný súd vo svojich rozhodnutiach uvádza, až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty ohľadom svojich práv (napr. rozhodnutia sp. zn. II. ÚS 26/95, I. ÚS 10/98, I. ÚS 89/99 a ďalšie).

V zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu „Odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ (rozhodnutie sp. zn. IV. ÚS 59/03), pričom uvedený účel možno dosiahnuť zásadne až právoplatným rozhodnutím. Nepostačuje, že štátny orgán vo veci koná (rozhodnutie sp. zn. I. ÚS 76/03, II. ÚS 157/02). K vytvoreniu „stavu právnej istoty preto dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu“ (rozhodnutie sp. zn. III. ÚS 127/03).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. rozhodnutia sp. zn. II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníkov súdneho konania a postup samotného súdu.

Pokiaľ ide o kritérium „právna a faktická zložitosť veci“, ústavný súd konštatuje, že po právnej stránke predmet posudzovanej veci – návrh na vrátenie darovanej nehnuteľnosti ako občianskoprávny spor - patrí do štandardnej rozhodovacej agendy všeobecného súdnictva s rozsiahlou judikatúrou v tejto oblasti.

Ústavný súd pri posúdení skutkovej stránky posudzovanej veci prihliadol aj na stanovisko predsedníčky okresného súdu sp. zn. Spr 626/05 z 24. mája 2005, ktorá uviedla, že predmetné konanie sa predlžovalo z dôvodu úmrtia pôvodných účastníkov konania na strane navrhovateľa aj odporcu a zisťovania okruhu oprávnených dedičov najmä po zosnulom navrhovateľovi, ako aj ich trvalého pobytu.

Ústavný súd pri podrobnom preštudovaní posudzovaného spisu dospel k záveru o určitej skutkovej náročnosti posudzovanej veci s ohľadom na zmenu v osobe a počte účastníkov konania. Dĺžka predmetného konania - 8,5 rokov však nie je ani so zreteľom na skutkovú náročnosť danej veci ústavne akceptovateľná.

Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd nezistil z posudzovaného spisu žiadnu okolnosť, ktorou by sťažovateľka prispela k priet'ahom v danom konaní.

Tretím hodnotiacim kritériom, ktorým ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, bol postup samotného okresného súdu.

Ústavný súd podrobným preštudovaním posudzovaného spisu zistil, že okresný súd nevykonal žiadny úkon v predmetnej veci od 9. februára 1999 do 31. augusta 1999, čím vznikli zbytočné prietahy v danom konaní v dĺžke 6,5 mesiacov.

Predsedička okresného súdu vo vyjadrení sp. zn. Spr 626/05 z 24. mája 2005 uviedla prehľad úkonov vykonaných v predmetnej veci a vyjadrila sa, že daná vec je komplikovaná a problematická z hľadiska dokazovania. Postup konania okresného súdu bol sťažený úmrtím účastníkov konania – navrhovateľa, ako aj odporcu (manžela sťažovateľky), zisťovaním okruhu a pobytu dedičov, preto predsedníčka nepovažuje sťažnosť sťažovateľky za dôvodnú.

Predsedička okresného súdu vo vyjadrení ďalej uviedla, že vo veci sa konalo priebežne s prihliadnutím aj na počet vybavovaných vecí v príslušnom oddelení, pričom vo veci konalo viacero zákonných sudcov z dôvodu odchodu niektorých sudkýň na materskú dovolenku v priebehu konania.

Ústavný súd už v priebehu predchádzajúcej rozhodovacej činnosti ustálil, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť súdne konanie, nezbavuje štát zodpovednosti za prietahy v súdnom konaní (napr. rozhodnutie sp. zn. II. ÚS 40/97). Podľa právneho názoru ústavného súdu vyjadreného v rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 14/00 „*Otázky množstva vecí, personálne a organizačné problémy súdu nie sú v zásade ústavne významné pre posúdenie toho, či došlo k zbytočným prietahom v konaní*“.

Základné právo zaručené podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sa realizuje takým konaním všeobecných súdov, ktoré plynule smeruje k odstráneniu právnej neistoty osoby, ktorá sa obrátila na súd v konkrétnej veci (napr. rozhodnutie sp. zn. II. ÚS 40/97).

Na základe týchto dôvodov ústavný súd dospel k názoru, že bolo porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, tak ako mu ho zaručuje čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv a slobôd vzniklo nečinnosťou, môže ústavný súd prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

#### IV.

Pretože ústavný súd rozhodol o porušení základného práva sťažovateľky, zaoberal sa aj jej žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde „Ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha“.

Sťažovateľka v petite svojej sťažnosti žiadala o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 400 000 Sk. Ústavný súd s prihliadnutím na dĺžku zbytočných prietahov v činnosti okresného súdu v posudzovanom konaní a okolnosť, že od podania návrhu na začatie konania uplynulo viac ako 8,5 rokov, priznal sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie v sume 20 000 Sk aj s prihliadnutím na skutočnosť, že nerozhodnutie okresného súdu v danej veci vníma sťažovateľka zvlášť nepriaznivo vzhľadom na pokročilý vek a nepriaznivý zdravotný stav.

Ústavný súd pri stanovení výšky primeraného finančného zadosťučinenia zvlášť hodnotil predmetné konanie z hľadiska plynulosti úkonov v období rokov 2002 až 2005,

pretože dĺžka konania v tomto čase presiahla 6 rokov a okresný súd bol povinný postupovať v danom konaní obzvlášť starostlivo s prihliadnutím na plynulosť a rýchlosť konania (napr. sťažovateľka doručila okresnému súdu 15. mája 2002 odvolanie proti rozsudku č. k. 21 C 180/96-238 z 22. marca 2002 a spis bol okresným súdom postúpený krajskému súdu za účelom rozhodnutia o odvolaní 2. apríla 2003, pričom v medziobdobí 10,5 mesiacov okresný súd vyzval sťažovateľku na úhradu súdneho poplatku za odvolanie až pokynom z 2. októbra 2002). V danej fáze konania ústavný súd tempo uskutočňovania úkonov v danej veci zo strany okresného súdu už nepovažoval za dostatočne plynulé a rýchle z hľadiska jeho ústavnej akceptovateľnosti.

Ústavný súd zároveň prihliadol aj na okolnosť, že od vrátenia spisu okresnému súdu 9. októbra 2003 na ďalšie prejednanie a rozhodnutie sa zatiaľ neuskutočnilo ani jedno pojednávanie, čo znamená, že rozhodnutie v danej veci nie je otázkou blízkej budúcnosti a je potrebné hodnotiť ju ako reštančnú.

Pri stanovení výšky primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal ústavný súd zo záujmu ochrany ústavnosti a zo zásad spravodlivosti, o ktoré sa opiera Európsky súd pre ľudské práva, keď priznáva spravodlivé zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu, preto ústavný súd žiadosti sťažovateľky o primerané finančné zadosťučinenie vo zvyšnej časti nevyhovel a priznanú sumu považoval za primeranú aj s prihliadnutím na dĺžku zbytočných prietáhov v posudzovanom konaní a intenzitu zásahu do základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ako aj celkovú dĺžku predmetného konania.

V súlade s ustanovením § 36 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom uhrádza účastník zo svojho. Na základe ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktorý v odôvodnených prípadoch umožňuje ústavnému súdu podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy, ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia, pretože ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľky bolo porušené, a teda mala vo veci úspech.

Pri výške náhrady trov právneho zastúpenia ústavný súd vychádzal z ustanovenia § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z. z.“), ktoré upravuje výšku odmeny za zastupovanie pred ústavným súdom a podľa ktorého ak predmet sporu nie je oceneľný peniazmi, odmena za jeden úkon je jedna šestina výpočtového základu. Predmetom konania pred ústavným súdom je ochrana základných práv a slobôd, ktorá nie je oceneľná peniazmi.

Podľa § 1 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. výpočtovým základom na účely tejto vyhlášky je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka.

Vzhľadom na skutočnosť, že dva úkony právnej služby boli realizované v roku 2005, ústavný súd vychádzal pri týchto úkonoch z oznámenia Štatistického úradu Slovenskej republiky, podľa ktorého za prvý polrok 2004 bola priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky 15 008 Sk, preto ústavný súd priznal náhradu trov za dva úkony právnej pomoci každý v hodnote 2 501 Sk. Ústavný súd rozhodol aj o priznaní náhrady výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z., t. j. dvakrát 150 Sk.

Podľa takto určených kritérií je správny výpočet trov v sume 5 302 Sk, ktorú Kancelária ústavného súdu uhradí právnej zástupkyňi sťažovateľky. Okresný súd je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia sťažovateľky Kancelárii ústavného súdu, a to v súlade so zásadou primeranosti a zodpovednosti za výsledok v konaní.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu.

V zmysle čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, je potrebné pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. júna 2005